

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Wychowania i Profilaktyki

DWP-WZP.053.1.2024.DW
Warszawa, 12 sierpnia 2024 r.

Sz. P.

Szanowny Panie,

odpowiadając na petycję przesłaną drogą elektroniczną do Ministerstwa Edukacji Narodowej, zawierającą postulaty dotyczące transparentności działań rad rodziców oraz możliwości przechodzenia na edukację domową przez uczniów pełnoletnich, uprzejmie wyjaśniam.

Kwestię dostępu do informacji publicznej regulują przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy, podmiotami zobowiązanymi do udostępnienia informacji publicznej są w szczególności:

- organy władzy publicznej,
- organy samorządów gospodarczych i zawodowych,
- podmioty reprezentujące zgodnie z odrębnymi przepisami Skarb Państwa,
- podmioty reprezentujące państwowe osoby prawne albo osoby prawne samorządu terytorialnego oraz podmioty reprezentujące inne państwowe jednostki organizacyjne albo jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego,
- podmioty reprezentujące inne osoby lub jednostki organizacyjne, które wykonują zadania publiczne lub dysponują majątkiem publicznym, oraz osoby prawne, w których Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządu gospodarczego albo zawodowego mają pozycję dominującą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.

Rada rodziców nie jest żadnym z powyższych organów oraz podmiotów reprezentujących, zatem nie ma obowiązków wynikających z tej ustawy.

Należy podkreślić, że rodzice wraz z uczniami i nauczycielami tworzą środowisko szkolne, działające na rzecz wspólnego dobra danej szkoły, stałego budowania i doskonalenia warunków kształcenia i wychowania.

Rada rodziców reprezentuje ogół rodziców uczniów, a jej działalność jest uregulowana prawem oświatowym.² Zatem to rodzice uczniów danego oddziału decydują, kto z nich będzie zasiadał w radzie rodziców oraz podejmował decyzje dotyczące realizacji zadań dla społeczności szkolnej zgodnie z uchwalonym przez daną radę regulaminem. Rodzice

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 902.

² Art. 83 i 84 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737).

zaangażowani w prace organu społecznego jakim jest rada rodziców mają dostęp do bieżących informacji dotyczących działalności tej rady. Warto zauważyć, że dobrą praktyką jest informowanie społeczności szkolnej, przede wszystkim rodziców uczniów, o postępkach prac czy podejmowanych kolegiально decyzjach oraz np. rozliczeniach środków gromadzonych z dobrowolnych wpłat rodziców.

Przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe nie wskazują bezpośrednio organów i pomiotów uprawnionych do kontrolowania działalności rady rodziców. Rada rodziców, jako wewnętrzny organ, jest podmiotem nieautonomicznym z punktu widzenia struktury jednostek organizacyjnych w sektorze publicznym. Może podlegać kontroli w ramach potencjalnej kontroli wykonywanej przez uprawnione podmioty w stosunku do szkoły, jako instytucji wyszczególnionej w tym katalogu.

Należy podkreślić, że ustawodawca upoważnia radę rodziców do uchwalenia regulaminu swojej działalności (powołującego szczegółowe rozwiązania w zakresie sposobu działania rady). Regulamin musi co najmniej zawierać:

- wewnętrzną strukturę i tryb pracy rady,
- tryb przeprowadzania wyborów,
- zasady wydatkowania funduszy rady rodziców.

Przytoczone powyżej przepisy nie zamykają możliwości uregulowania innych niezbędnych, zdaniem danej rady, obszarów swojego działania, w tym zapisów dotyczących transparentności działań jak i sposobów wewnętrznej kontroli.

Podstawową zasadą, którą rada musi kierować się w tym względzie jest konieczność zachowania zapisów regulaminu w zgodności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego i statutem szkoły lub placówki, w której działa. W regulaminie nie jest możliwe powtarzanie czy opisywanie w sposób odrębny tych rozstrzygnięć, które są już unormowane w aktach wyższego rzędu.

Wykonywanie kontroli w administracji publicznej jest hierarchicznie uporządkowane i wykonywane przez wskazane ustawą podmioty publiczne, legitymujące się określonymi kwalifikacjami i doświadczeniem, reprezentujące społeczeństwo. W przypadku szkół jest to kolejno:

- dyrektor szkoły, odpowiadający za całokształt zadań realizowanych przez szkołę;
- organ prowadzący szkołę, tj. jednostka samorządu terytorialnego (JST), burmistrz, rada gminy i organy JST działające na podstawie art. 57 ustawy - Prawo oświatowe;
- organ nadzoru nad JST (prezes rady ministrów, RIO, NIK, UKS).

Nadzór legalnościowy nad powstawaniem wewnętrznych dokumentów organizacyjnych w szkole sprawuje dyrektor szkoły. Należy jednak zauważyć, że kontrola dyrektora ma wymiar legalnościowy, czyli dokonywany pod względem oceny zgodności z przepisami prawa. Punktem odniesienia do ich oceny jest zgodność działalności z przepisami, w szczególności art. 83 i art. 84 ww. ustawy - Prawo oświatowe.

Odnosząc się do postulatu możliwości samodzielnego podejmowania decyzji o przejściu na edukację domową uczniów pełnoletnich należy podkreślić, że nauka w Polsce jest obowiązkowa do ukończenia 18. roku życia³. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18. roku życia. Uczeń uczęszczający do szkoły podstawowej realizuje obowiązek szkolny⁴, uczeń

---

³ Art. 35 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2024 r., poz. 737).

⁴ Art. 36 ust. 8 ww. ustawy.

uczęszczający do szkoły ponadpodstawowej realizuje obowiązek nauki⁵. Sześciolatek objęty jest rocznym obowiązkowym przygotowaniem przedszkolnym⁶.

Przepisy prawa oświatowego umożliwiają realizację obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego czy obowiązku nauki poza szkołą/przedszkolem⁷. Zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe na wniosek rodziców dyrektor odpowiednio publicznego lub niepublicznego przedszkola, szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej, do której dziecko zostało przyjęte, może zezwolić, w drodze decyzji, na spełnianie obowiązku wychowania przedszkolnego poza przedszkolem bądź obowiązku szkolnego/nauki poza szkołą.

Osoba pełnoletnia nie jest objęta obowiązkiem edukacyjnym (ani obowiązkiem szkolnym, ani obowiązkiem nauki), nie może zatem otrzymać zezwolenia na realizację tego obowiązku poza szkołą. Po uzyskaniu pełnoletności uczeń kontynuuje naukę i pozostaje w szkole na zasadzie dobrowolności, nie ciąży już bowiem na nim obowiązek nauki (czy też obowiązek szkolny, jeśli do 18. roku życia nie ukończył szkoły podstawowej). Nie mają tu też zastosowania przepisy dotyczące niespełniania ww. obowiązku i konsekwencji z tym związanych⁸. Nałożenie obowiązku edukacji do określonego wieku związane jest z kontrolą i egzekwowaniem jego spełniania oraz przyznaniem organom administracji publicznej możliwości nakładania sankcji (grzywny) na rodziców dziecka, niewywiązujących się z obowiązków ustawowych⁹.

Zatem o realizację obowiązku szkolnego/nauki w formie określonej art. 37 ustawy – Prawo oświatowe nie może ubiegać się uczeń pełnoletni, gdyż, jak zauważono powyżej, ucznia pełnoletniego nie obejmują już przepisy o obowiązku szkolnym/nauki.

Ministerstwo Edukacji Narodowej nie planuje zmian legislacyjnych w powyższym zakresie.

Z poważaniem

Renata Kurlanc
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/

---

⁵ Art. 36 ust. 9 ww. ustawy.

⁶ Art. 31 ust. 4 ww. ustawy.

⁷ Art. 37 ww. ustawy.

⁸ Art. 42 ww. ustawy.

⁹ Art. 40-42 ww. ustawy.